

Proti žalobě ze smlouvy namítl žalovaný u jednoho z pozdějších roků, že není pořad práva přípustným, ježto se strany ve smlouvě dohodly, že spory z ní mají býti urovnány rozhodčím soudem. Soud první stolice odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva, rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva, správně nepřislušnosti soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Stěžovatel míní, že námitka ze smlouvy rozhodčí, podle níž se strany dohodly, že sporná věc má býti rozhodnuta soudem rozhodčím, jest námitkou nepřipustnosti pořadu práva, nikoliv námitkou nepřislušnosti soudu. Názoru jeho nelze však přisvědčiti. Sporná věc může ovšem býti (§ 577 c. ř. s.) smlouvou svěřena ku projednání a rozhodnutí osobám soukromým. Úmluvou takovou nebyla však věc odňata vůbec řádným soudům, jak to má na mysli § 42 j. n., nýbrž jen potud, pokud smlouva trvá, kdyžť je stranám volno zřici se kdykoli smluvního práva, by jejich věc byla rozhodnuta rozhodčím soudem. Nelze proto také tvrditi, že takovou smlouvou jest pořad práva pro spornou věc pro vždy a bezpodmínečně vyloučen. Má tudíž smlouva taková pro strany za následek povinnost, by daly spor vyřídit rozhodčím, a jsou tedy pro takový spor řádné soudy nepřislušny. Obrana nepřislušnosti musí však býti včas uplatňována (§ 239 a 240, první odstavec c. ř. s.) a nelze k ní přihlížeti z úřední moci. Názor tento sdílí nejen literatura (Neumann, Kom. I. str. 137, II. 1012, Hora Československé civilní právo procesní III. str. 212), nýbrž i judikatura a to jak vídeňského nejvyššího soudu (Gl. U. N. F. 709, 839 a 4758) tak i československého nejvyššího soudu (č. 2145, 2811 sb. n. s.). Opačným názorem vysloveným v rozhodnutí vídeňského nejvyššího soudu (Gl. U. N. F. č. 4136), jehož se dovolává i stěžovatel, nebyl dle toho, co bylo shora řečeno, vložena zákon správně po stránce právní. Pak-li žalobce, ač uzavřel smlouvu rozhodčí, podal žalobu u řádného soudu a žalovaný námitky nepřislušnosti soudu při prvním roku nevznesl a pustil se naopak do sporu, jest míti za to, že strany od smlouvy rozhodčí mlčky upustily (§ 104 třetí odstavec j. n.).

Čís. 6735.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).

Za sociálně pojišťovací ústav ve smyslu §u 31 odstavec první čís. 3 zák. dlužno považovati právní podmět, jenž se zabývá sociálním pojišťováním, při čemž nerozhoduje vnitřní organisace ústavu. Spadá sem »dělnická nemocenská a podpůrná pokladna«, jež podle svých stanov vykonávala skutečně nemocenské pojišťování, přenesené na ni podle §u 11 zákona o nemocenském pojištění.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1927, Rv II 850/26.)

Dům, v němž bydlela žalovaná, byl od roku 1887 ve vlastnictví dělnické nemocenské a podpůrné pokladny, jež byla dne 27. září 1924 rozpuštěna a splynula se žalující okresní nemocenskou pokladnou. Proti soudní výpovědi z bytu namítla žalovaná, že žalobkyně nebyla nepřetržitě vlastnící domu od 1. listopadu 1918 a že dělnická nemocenská a podpůrná pokladna nebyla sociálně pojišťovacím ústavem ve smyslu Šu 31 čís. 3 zák. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e ponechal výpověď v platnosti, o d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka spatřuje nesprávné posouzení právní ve dvojím: 1. že odvolací soud uznal, že dům, ve kterém bydlí, je již od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví sociálně pojišťovacího ústavu, a že nedbá, že je tomu tak teprve od 27. září 1924, a že uznal, 2. že vlastníkem domu byl od 1. listopadu 1918 do 27. září 1924 sociálně pojišť. ústav ve smyslu Šu 31 čís. 3. zákona ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. Je to ve skutečnosti jediná námítka proti právnímu názoru spočívající v tom, že dovolatelka upírá vlastníci domu, kterou byla od 1. listopadu 1918 do 27. září 1924 Dělnická nemocenská a podpůrná pokladna a která, jak připouští, mohla býti považována za náhradní ústav okresní nemocenské pokladny, povahu veřejnoprávní korporace, pokud se týče, sociálně pojišťovacího ústavu ve smyslu Šu 31 čís. 3. zákona ze dne 26. března 1925, číslo 48 sb. z. a n. Dovolatelka tvrdí, že hlavním znakem »sociálně pojišťovacího ústavu« je jeho veřejnoprávní a donucovací povaha, projevující se tím, že všechny pojištěním povinné osoby, zákonem za takové prohlášené, u okresní pokladny nemocenské pojištěny býti musí a že proti nim nemocenské příspěvky mohou býti vymáhány exekucí i proti jejich vůli, že však tomu není tak u náhradního, na zásadě dobrovolnosti založeného ústavu, jenž je ve skutečnosti pouze spolkem podle spolkového zákona. Vytýká druhé stolici její názor, že výraz »veřejná korporace« nelze bráti doslovně, že dělnická nemocenská a podpůrná pokladna, byť i byla soukromým ústavem, přece jen musí býti současně považována za veřejnou korporaci, poněvadž slouží veřejným účelům. Míní, že jinak by mohl za sociálně pojišťovací ústav považován býti každý dobročinný spolek. Dále vytýká druhé stolici její názor, že dělnická nemocenská a podpůrná pokladna měla také donucovací povahu, jelikož podle Šu 4. jejích stanov sloužila nejen dobrovolným, nýbrž i ze zákona pojištěným pojištěncům, ačkoliv to mělo pouze ten význam, že u ní mohly se dáti pojistiti osoby tohoto obojího druhu. Dovolatelčiným vývodům nelze dáti za pravdu. Sociálním pojištěním vyrozumívá se každé ku zajištění příjmu pro dobu zmenšení nebo ztráty pracovní schopnosti určené veřejné donucovací pojištění, proto jest za sociálně pojišťovací ústav považovati takový podmět právní, jenž se obírá sociálním pojišťováním, při čemž nerozhoduje vnitřní organizace sociálního ústavu. Podle Šu 11 čís. 5 zákona o okresních nemocenských pokladnách může býti pojištění pro případ nemoci prováděno také spolkovými pokladnami. Podle Šu 11 čís. 5 zákona o okresních nemocenských po-

kladnách může býti pojištění pro případ nemoci prováděno také spolkovými pokladnami. Podle §u 28. zákona ze dne 9. října 1924, číslo 221 sb. z. a n., může s p o l k o v á pojišťovna nemocenská, ve kterou se přeměňuje s p o l k o v á pokladna nemocenská, zřízená podle ustanovení spolčovacího zákona ze dne 26. listopadu 1852, čís. 253 ř. zák., měla-li dne 1. ledna 1924 aspoň 4.000 členů povinně pojištěných pro případ nemoci, pojišťovati i nadále s účinkem, že členové její nemusí býti pojištěni u příslušné okresní nebo zemědělské nebo závodní nemocenské pojišťovny. To platí obdobně podle §u 29 téhož zákona i o zapsaných pokladnách pomocných, zřízených podle zákona ze dne 16. července 1892, čís. 202 ř. zák., jimž bylo před 1. červencem 1919 uděleno osvědčení podle §u 7. uvedeného zákona. Z toho je zřejmo zcela nepochybně, že zákonodárce ani nyní neupírá s p o l k o v ý m pojišťovacím pokladnám, když jim dokonce za určitých podmínek, jež však nesouvisejí se souzeným případem, ponechává provádění sociálního pojišťování, vlastnost sociálně pojišťovacího ústavu ve smyslu §u 31 čís. 3 zákona ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. To platí v plné míře také ve příčině dělnické nemocenské a podpůrné pokladny, která podle §§ 1. a 4. svých, slezskou zemskou vládou výnosem ze dne 18. února 1918 úředně schválených stanov, skutečně vykonávala jí podle §u 11. zákona o nemocenském pojišťování přenesené nemocenské pojišťování.

Čís. 6736.

Odvezením strojů z továrny a zamýšleným přenesením tovární výroby z určité továrny do jiné, jest osvědčeno ohrožení vydobytí peněžité pohledávky (§ 379 ex. ř.), zajištěné knihovně na oné továrně.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1927, R I 1205/26.)

Ku zajištění peněžité, knihovně zajištěné pohledávky domáhala se firma M. na firmě P. povolení prozatímního opatření soudní úschovou a správou částí zboží a hmot jako žárovek atd. stačící k úhradě tvrzeného nároku nalézající se v obchodní místnosti firmy P. v H. a zápořádí, by nezcižila, nezastavila a nepřevezla strojové zařízení. Soud první stolice návrh na povolení prozatímního opatření zamítl, rekursní soud prozatímné opatření povolil. D ů v o d y: Jest osvědčeno, že v domě čp. 174 v H. umístěné strojní zařízení firmy P. se převází do T. Soud rekursní v tomto podnikání generálního zmocněnce žalované firmy shledává ohrožení pohledávky věřitelovy, jak je zákon dle § 379 ex. ř. pro povolení prozatímního opatření vyžaduje.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Žalovaná strana nestěžuje si ani do toho, že pohledávka žalobcova byla uznána za osvědčenou, ani do obsahu povoleného prozatímního opatření, ale tvrdí souhlasně s prvním soudem, že tu není zákonných, v §u 379 ex. ř. stanovených podmínek pro povolení prozatímního opatře-